

RUIMTE VOOR TALENT

RUIMTE VOOR TALENT

Plan Kwaliteitsafspraken
2019-2024

1/27/2019 16:00:1483

0		
	Inleiding en leeswijzer	3
	ArtEZ in beeld	7
1		
	De kwaliteitsafspraken in een breder kader	23
2		
	Totstandkoming van het plan	35
3		
	Thema's, doelen en voornemens	41
4		
	Organisatie, monitoring en verantwoording	61

0 – INLEIDING

*Art changes
Education changes
Art changes education
changes art¹*

DESIGN

FOTO: ARTEZ

INLEIDING

Kunst zet mensen aan het denken. Ze stelt vragen en herformuleert deze voortdurend. Soms geeft ze er antwoord op, ook op vragen die niet zijn gesteld. Dit maakt kunstenaars tot drijvende krachten achter veranderingen in de samenleving. Het is onze verantwoordelijkheid om onze studenten optimaal toe te rusten om met hun talent deze rol te vervullen. Het motto van onze onderwijsvisie laat al zien dat dat niet gaat zonder als onderwijsinstelling zelf voortdurend die verandering op te zoeken; zowel binnen als buiten de eigen muren. Zoals ons instellingsplan het verwoordt:

‘ArtEZ zoekt plekken waar zij interessante ontwikkelingen waarneemt, waar verandering voelbaar is en waar deze verandering wringt. Het zijn studenten en alumni die plaatsen relevant maken. Zij geven hier vorm aan de kunsten, het werkveld en de samenleving. Van atelier tot klaslokaal; van podium tot wijkcentrum; van catwalk tot zorginstelling.’²

De studievoorschotmiddelen die beschikbaar komen om te investeren in de kwaliteit van onderwijs, geven ArtEZ de mogelijkheid om grote stappen te zetten in onze ambities op het snijvlak van educatie, kunst en samenleving.

In dit plan laten we zien wat de inzet is van ArtEZ in het kader van de kwaliteitsafspraken voor de periode 2019-2024. Daarbij sluiten we aan bij de zes thema’s uit de Strategische agenda van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en de gezamenlijke agenda van LSVb, ISO, VH en VSNU.

Dit plan staat niet op zichzelf. De richting die we inzetten sluit aan op de ambities in de agenda Kunstonderwijs Next³; ons Instellingsplan *Here as the centre of the world*⁴ en de Onderwijsvisie *Art changes*. Bovendien hebben we studenten en medewerkers nauw betrokken bij het kiezen van de thema’s, het formuleren van de doelen en de uitwerking in voornemens.

² ArtEZ, *Here as the centre of the world. Instellingsplan 2016-2021*, p. 5

³ Vereniging Hogescholen, ‘KUO Next voor de studie jaren 2016-2020’, 8 november 2018, vereniginghogescholen.nl

⁴ ArtEZ, *Here as the centre of the world. Instellingsplan 2016-2021*, beschikbaar op artez.nl. In 2018 is het instellingsplan tussentijds geëvalueerd op een ArtEZ-brede heidag.

LEESWIJZER

Dit plan geeft in hoofdlijnen, steeds geïllustreerd met voorbeelden, weer wat de inzet is van ArteEZ op de thema's uit de kwaliteitsafspraken.

Onder het plan ligt een uitwerking, waarin zowel de voornemens per academie als de ArteEZ-brede voornemens staan omschreven en begroot.

In **hoofdstuk 1** onderbouwen we de keuze van de thema's en laten we zien hoe deze samenhangen met de bredere context: het kunstonderwijs in Nederland, de historie en het DNA van ArteEZ, het instellingsplan en de onderwijsvisie. Ook lichten we toe waarom we ons focussen op drie thema's bij de inzet van de kwaliteitsafspraken.

Hoofdstuk 2 beschrijft de totstandkoming van het plan: welke stappen we hebben gezet en op welke manier en momenten de relevante stakeholders, met name studenten en docenten, erbij betrokken zijn.

Hoofdstuk 3 behandelt de drie thema's waar ArteEZ op inzet. We lichten toe hoe we hier in 2019 al mee begonnen zijn. Per thema laten we vervolgens zien welke doelen we voor 2020–2024 hebben geformuleerd en tot welke voornemens deze leiden, ArteEZ-breed en op academieniveau. Ook geven we voorbeelden vanuit specifieke academies, als illustratie van deze voornemens en doelen. Er is een meerjarenbegroting toegevoegd.

In **hoofdstuk 4** gaan we in op de realisatie van de voornemens. Daaruit blijkt hoe we de uitvoering inbedden in de organisatie en in de reguliere planning- en controlecyclus. Ook geven we aan hoe we borgen dat de medezeggenschap nauw bij de uitvoering betrokken blijft.

ARTEZ IN BEELD

DESIGN

FOTO: STUDIO COLLECTOR

1

2

3

4

DESIGN

FOTO: NICO VAN MAANEN

1. FOTO: GEERTJAN KUPER

2. FOTO: ARTEZ

3. FOTO: ARTEZ

4. FOTO: JEANETTE HOEKSTRA

10

6

5

MUSIC

FOTO: YURI KEUKENS

Met een zacht gesis komt de frisdrank tot leven. Ongeduldig trekt de minosaurus de fles uit je handen. Hij gooit het dopje op de grond en klokt de fles dan ineem keer achterover. De fles wordt platgedrukt omdat er geen lucht bij kan komen. 'Ah', zucht de minotaurus. 'Hier krijg je nooit genoeg van.' Hij legt de fles op een trede, stampt erop en gooit hem dan in de prullenbak naast de woonwagen. Die begint al aardig vol te raken. Hij doet de deur van de woonwagen open en trekt een fles Cassis tevoorschijn.

'Hulp nodig daarbij?'
Loop terug.

— Dore van Montfoort

DESIGN

TEKST: DORE VAN MONTFOORT

5. FOTO: ROBERT BENSCHOP PHOTOGRAPHY

7. FOTO: ARTEZ

6. FOTO: ARTEZ

FINE ART

FOTO: STUDIO COLLECTOR

DANCE

FOTO: ARTEZ

DESIGN

FOTO: CHRISTIAN HECHT

DESIGN

FOTO: ARTEZ

THEATRE

FOTO: SANNE PEPPER

THEATRE

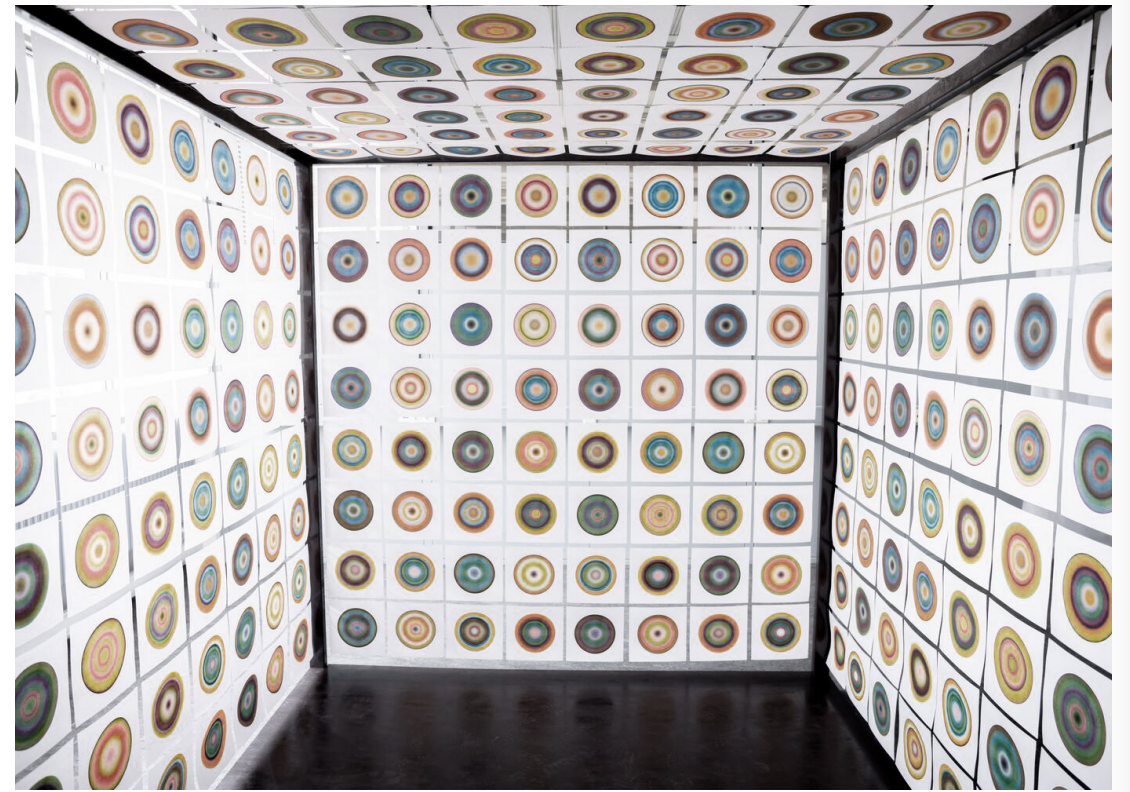
FOTO: ANNE HARBERS

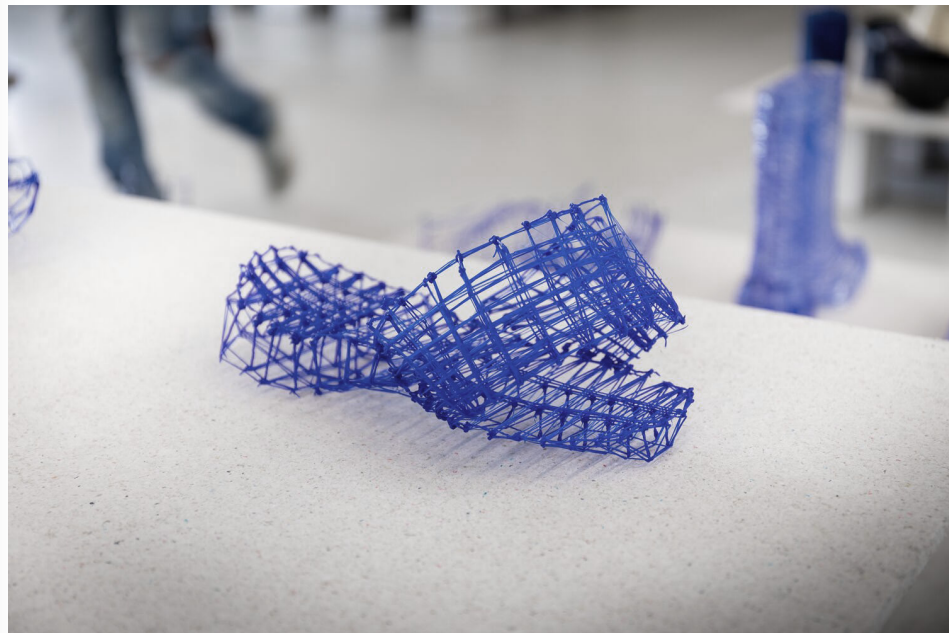
FINE ART

FOTO: ARTEZ

DESIGN

FOTO: ARTEZ

DESIGN

FOTO: ARTEZ

1 – DE KWALITEITS- AFSPRAKEN IN EEN BREDER KADER

Dit plan staat niet op zichzelf. Onze keuzes, doelen en voornemens komen voort uit een breder kader. In dit hoofdstuk gaan we in op de keuze van ArteZ voor drie van de zes thema's uit het sectorakkoord. Deze keuze houden we tegen het licht van ontwikkelingen in het kunstonderwijs, zoals de agenda KUO Next, alsook onze historie en ons DNA, het instellingsplan en de onderwijsvisie. Ook lichten we toe op welke thema's we ons binnen de kaders van de kwaliteitsafspraken focussen en hoe we met de andere thema's omgaan.

FOTO: DAVID BERG

1.1 — KEUZE VOOR DE THEMA'S

Met ons onderwijs helpen we studenten in hun ontwikkeling tot hooggekwalificeerde kunstenaars, ontwerpers en opleiders in de kunsten. Iedereen met talent krijgt een gelijke kans om bij ArtEZ te studeren en daar het optimale uit te halen. Wij geloven dat flexibel onderwijs, goede faciliteiten en intensieve begeleiding daar de basis voor vormen. ArtEZ kiest er daarom voor om binnen de kwaliteitsafspraken te investeren in drie van de zes in het sectorakkoord vastgestelde thema's:

- 1 **Onderwijsdifferentiatie**
- 2 **Passende en goede onderwijsfaciliteiten**
- 3 **Meer en betere begeleiding van studenten**

De keuze van deze thema's is gemaakt in nauw overleg met studenten, medewerkers, opleidingscommissies en medezeggenschap (zie **hoofdstuk 2**). Leidend in de keuze waren de volgende vragen:

- a Hoe passen de thema's in onze context, historie en visie? Hoe sluiten we aan bij het landelijk beleid van de kunsthogescholen (KUO Next), onze historie, ons instellingsplan en onze onderwijsvisie?
- b Op welke thema's presteert ArtEZ aantoonbaar goed?
- c Welke verbeteringen hebben bij ArtEZ de grootste meerwaarde? Waar ligt de grootste behoefte van studenten en medewerkers?

Het antwoord op vraag c geven we in **hoofdstuk 3**, waar we laten zien welke doelen en voornemens medewerkers en studenten van ArtEZ aan de gekozen thema's hebben verbonden. In dit eerste hoofdstuk beantwoorden we de vragen a en b. Daartoe schetsen wij graag eerst wie wij zijn en waar we voor staan, zodat duidelijk is hoe onze keuzes daarbinnen passen.

1.2 — KWALITEITSAFSPRAKEN EN ONZE CONTEXT, HISTORIE EN VISIE

SAMENWERKING IN HET KUNST-ONDERWIJS

Binnen de Vereniging Hogescholen (VH) werken de Nederlandse kunsthogescholen samen om de kunstsector en de afzonderlijke instellingen te versterken en beter te profileren. ArtEZ vindt deze samenwerking van groot belang en investeert hier ook in: onze voorzitter van het College van Bestuur is bestuurslid van de VH, de directeur Theater & Dans was tot haar vertrek bij ArtEZ medio 2019 voorzitter van het Sectoraal Adviescollege Kunstonderwijs (SAC KUO) en onze directeuren en opleidingshoofden participeren actief in de landelijke overleggen van de VH. Hierdoor hebben we actief bijgedragen aan de gezamenlijke afspraken en ambities, die zijn vastgelegd in de strategische agenda KUO Next 2016–2020. Daarbij staat de rol van kunstonderwijs centraal in een maatschappij die steeds nadrukkelijker vraagt om betekenisgeving, reflectie en innovatie. Om invulling te geven aan deze rol heeft het kunstonderwijs vier ambities geformuleerd voor 2020 (zie volgende pagina).

Het kunstonderwijs in 2020 is:

- A Open voor divers talent
Het kunstonderwijs in 2020 is maximaal toegankelijk voor een hoogwaardige en diverse instroom van studenten,
- B Flexibel
Het kunstonderwijs in 2020 is flexibel en biedt professionele opleidingsmogelijkheden in het kunstvak op school en online, voltijd en deeltijd en in diverse rollen,
- C Een lab voor research & development
Het kunstonderwijs in 2020 is een erkende plaats voor research & development met een stevige basis voor een derde cyclus,
- D Internationaal
Het kunstonderwijs in 2020 heeft zijn sterke internationale positie verder uitgebouwd en verbonden.

Deze ambities komen mede voort uit het instellingsplan van ArtEZ. Daarmee geven ze ook richting aan de keuze voor de drie thema's uit het sectorakkoord en vormen de basis voor de onderwijsvisie.

HISTORIE EN DNA – LOKALE DIVERSITEIT EN VERBINDING

ArtEZ heeft ongeveer 3000 associate degree-, bachelor- en masterstudenten in de disciplines muziek, dans, theater, architectuur, beeldende kunst en vormgeving, verdeeld over de steden Arnhem, Enschede en Zwolle. Daarnaast verzorgen wij in de meeste disciplines vooropleidingen om talentvolle studenten toe te laten tot onze opleidingen. Ook verzorgen we contractonderwijs. De oorsprong van ArtEZ ligt in verschillende zelfstandige en gerenommeerde opleidingsinstituten, die sterk verbonden waren en zijn met hun vestigingsplaats en regio. In 2002 fuseerden de Hogeschool voor de Kunsten Constantijn Huygens in Zwolle, de Academie voor Kunst en Industrie (AKI) in Enschede en de Hogeschool voor de Kunsten in Arnhem tot ArtEZ. In 2006 voegde het Conservatorium Enschede zich hierbij. In onze naam liggen kunst en de locaties van ArtEZ besloten: Arnhem, Enschede en Zwolle.

In de huidige organisatiestructuur is de decentrale oorsprong van ArtEZ gehandhaafd en nog steeds duidelijk terug te zien. De historie van de afzonderlijke instituten zit in ons DNA. Onze academies hebben elk hun eigen identiteit, waarmee ze kleur geven aan het onderwijs en het culturele klimaat in hun vestigingsplaats. ArtEZ koestert en benut deze verschillen. Studenten waarderen dit volgens de Nationale Studenten Enquête: de kleinschaligheid, intensiteit en lokale inbedding van de opleidingen zien zij als zeer bepalend voor de kwaliteit ervan.

Tegelijkertijd stelt deze autonomie van de academies ons ook voor uitdagingen. Soms overstijgen regels, wensen en behoeftes immers het schaalniveau van een academie. Die uitdagingen zijn terug te zien in de drie gekozen thema's en de wensen van studenten hierbij. Hun behoeften liggen vaak op academieniveau, maar vragen soms om een gezamenlijke, ArtEZ-brede aanpak.

Zo geven studenten aan dat ze behoefte hebben aan meer flexibiliteit en ruimte om over grenzen van opleidingen en academies heen onderwijs te volgen (**thema 1**).

Op facilitair gebied (**thema 2**) streeft ArtEZ ernaar alle studenten gelijkwaardige onderwijsfaciliteiten te bieden, zowel fysiek als digitaal. Door de veelheid aan locaties en behoeften is dit een blijvend aandachtspunt. Studenten benoemen onder andere dat zij in ArtEZ-gebouwen meer ruimte zouden willen zien om studenten van andere opleidingen te ontmoeten.

Tot slot zien we ook in de wensen voor studentenbegeleiding (**thema 3**) de uitdaging terug van enerzijds lokale en anderzijds gezamenlijke behoeften. Daarbij is bovendien extra aandacht nodig voor de groeiende groep buitenlandse studenten en de invloed van internationalisering op ons onderwijs.

Zowel in de totstandkoming van dit plan als in de uitwerking van de thema's heeft het verbinden van lokale en hogeschoolbrede ambities een plek gekregen. Meer hierover volgt in de **hoofdstukken 2 en 3**.

FOTO: NICO VAN MAANEN

INSTELLINGSPLAN

Ons instellingsplan voor 2016–2021⁵ geeft de ambities van ArtEZ weer langs drie lijnen:

- 1 **robuust onderwijs** dat focust op de artistieke, intellectuele en persoonlijke groei van studenten,
- 2 een **stevigere positie van onderzoek** als sleutel in de ontwikkeling van het onderwijs,
- 3 ArtEZ als **ondernemende partner in verandering** op lokaal, nationaal en internationaal niveau:

“ArtEZ investeert de komende jaren in haar onderwijs om in te spelen op deze verander-ende vragen uit de samenleving. Daarbij streeft ArtEZ naar meer flexibiliteit; de opleidingen geven vorm aan vernieuwende toepassingen binnen wetenschap, technologie en samenleving.”

“Een student moet bij ArtEZ maximaal profiteren van de rijkdom aan studierichtingen en internationale relaties.”

“Waar de ondersteuning binnen ArtEZ ook is gelokaliseerd, zij voelt voor studenten en medewerkers altijd dichtbij. De kwaliteit ervan is voor alle betrokkenen binnen ArtEZ gelijk in de tijdigheid, betrouwbaarheid en consistentie.”

“Meer verschillen in achtergrond, milieu en cultuur zorgen voor een nog breder gesprek op de hogeschool, binnen opleidingen en tijdens colleges. Dit maakt het onderwijs op ArtEZ rijker en interessanter. In de context van de kunsten is diversiteit altijd productief.”⁵

Het instellingsplan vormt hiermee een goede voedingsbodem voor de uitvoering van de voornemens op de drie gekozen thema's uit het Plan Kwaliteitsafspraken 2020–2024. Veel ambities voor de thema's staan al expliciet in het instellingsplan vermeld. Op hun beurt zijn de thema's weer voeding voor ons instellingsplan voor 2021–2026.

ONDERWIJSVISIE

Verandering is de rode draad in de onderwijsvisie van ArtEZ. Als aanstormend kunstenaars hebben onze studenten nu en straks een aanjagende rol in maatschappelijke verandering: ze zijn *agents of change*. Voor deze rol moeten wij ze toerusten. Dat gaat al lang niet meer alleen om het bijbrengen van artistieke vaardigheden. De maatschappij vraagt om onafhankelijke, kritische, veerkrachtige en creatieve denkers, die verbanden kunnen leggen en opereren binnen complexe sociale netwerken. Wij bieden studenten de ruimte en de begeleiding om zich hierin te ontwikkelen binnen en buiten de muren van de school. In een uitdagende, veeleisende en veilige omgeving. Dat vraagt veel van ArtEZ. Van onze docenten en begeleiders. Van de inhoud en opbouw van ons curriculum. Van onze onderwijsondersteuners en staf-medewerkers. Van faciliteiten als ICT en huisvesting. Het vraagt om grote flexibiliteit van de organisatie, gestoeld op een solide en deskundige basis. Onze doelen en voornemens in de drie thema's dragen er stuk voor stuk aan bij om onze visie waar te kunnen (blijven) maken.

1.3 — THEMA'S WAAROP ARTEZ GOED PRESTEERT

Voor een relatief kleine hogeschool is het belangrijk om duidelijke keuzes te maken in waar we vooral op inzetten. Daarom hebben we beoordeeld in welke thema's de inzet van de studievoorschotmiddelen zoveel mogelijk toegevoegde waarde voor de onderwijskwaliteit hebben. Na ampel overleg hebben we ervoor gekozen om drie van de zes thema's voor de kwaliteitsafspraken geen onderdeel te maken van ons plan voor de komende jaren: docentkwaliteit, onderwijsintensiteit en studiesucces. Op deze thema's presteert ArtEZ structureel goed, zoals blijkt uit onze scores in de Nationale Studenten Enquête (NSE)⁶ en uit data van het zogeheten 1cHO2017-bestand.⁷ Deze thema's zijn ook weinig opgeworpen tijdens de overleggen die zijn gevoerd bij de totstandkoming van dit plan (zie hoofdstuk 2). Hieronder wordt uitvoeriger uitgelegd waarom ArtEZ ervoor kiest de studievoorschotmiddelen niet in te zetten voor deze, maar voor de andere drie thema's.

DOCENTKWALITEIT

De kwaliteit van onze docenten wordt al jarenlang en in toenemende mate hoog gewaardeerd door onze studenten (zie tabel 1 op de volgende pagina's: scores docentkwaliteit in de NSE van de afgelopen jaren). Vrijwel over de gehele linie scoort ArtEZ boven het landelijke gemiddelde, in het bijzonder waar het uitdagend onderwijs, docentkwaliteit, groepsgrootte, kwaliteitszorg en studiesucces betreft. Tijdens de sessies met studenten en docenten en in het gesprek met de medezeggenschapsraad is het thema docentkwaliteit dan ook niet ingebracht als prioritair thema. Wel is er uitvoerig gesproken over de kwaliteit van de begeleiding die onze docenten en begeleiders bieden, zoals uitgewerkt in **thema 3**.

Onze docenten kenmerken zich doordat zij vrijwel allemaal naast hun functie bij ArtEZ ook een actieve beroepspraktijk in het werkveld hebben. De inzet van deze docenten blijkt te werken en maakt het onderwijs van ArtEZ bijzonder en onderscheidend. Studenten komen door deze aanpak in aanraking met de nieuwste inzichten en methodes uit de praktijk. Onderwijs en praktijk gaan op deze manier hand in hand.

Conform de landelijke afspraken binnen het hbo biedt ArtEZ sinds 2018 trainingen op het gebied van toetsing en examinering (Basis- en Senior kwalificatie Examinering), afgestemd op de specifieke beroepspraktijk van de docenten. Alle examinatoren moeten per 2021 BKE-gecertificeerd zijn. Daarnaast moet 80 procent van de docenten met een aanstelling van $\geq 0,4$ fte in 2020 een basiskwalificatie didactische bekwaamheid (BDB) hebben behaald. In 2018 en 2019 heeft ArtEZ met de HKU gewerkt aan een KUO-specifiek opleidingsprogramma. In 2019 ontwikkelt ArtEZ een eigen opleidingsprogramma,

gebaseerd op de ervaringen met het HKU-programma. Hiermee wordt in het najaar het professionaliseringsprogramma voortgezet.

ONDERWIJSINTENSITEIT

Ons onderwijs kenmerkt zich door kleinschaligheid. Wij hebben kleine student-populaties per opleiding en de verhouding docent-student is bij al onze opleidingen gunstig: gemiddeld voor ArtEZ zijn er in 2017 per docent 22,5 studenten.⁸ Studenten worden in kleine groepen en vaak ook individueel begeleid door docenten en zijn over het NSE-thema groepsgrootte dan ook al jaren tevreden (zie tabel 2).

Tijdens de sessies over de kwaliteitsafspraken werd deze kleinschaligheid ook benoemd door onze studenten en docenten. Zij spreken uit dat dit een belangrijke kwaliteit van ArtEZ is en benadrukken dat het van belang is om dit te behouden. ArtEZ onderkent dit en zal de komende periode blijvend aandacht besteden aan de kleinschaligheid en intensiteit van onze opleidingen.

STUDIESUCCES

Ook ten aanzien van studiesucces doet ArtEZ het goed. De afgelopen jaren scoren wij aanzienlijk beter dan het landelijk gemiddelde in de percentages van studenten die binnen vijf of acht jaar afstuderen⁹ (zie tabel 3 en 4).

ArtEZ ontwikkelt zich eveneens positief in het beperken van studie-uitval. Zo is het percentage studenten dat na het eerste studiejaar een bindend afwijzend studieadvies (BSA) ontvangt afgenomen en is de uitval na drie jaar studeren beperkt (zie tabel 5).

Ook na afstuderen doen onze studenten het goed. De arbeidspositie van alumni van kunstopleidingen is dit decennium flink versterkt.¹⁰ Zo is het aandeel alumni dat op hbo-niveau werkzaam is toegenomen van 72 naar 78 procent. Er is daarnaast een sterke toename van het aandeel alumni dat werkzaamheden uitvoert binnen de eigen beroepspraktijk: van 53 naar 63 procent. ArtEZ heeft de positie van haar alumni de afgelopen jaren sterk zien verbeteren. Zo is het aandeel werkzoekende alumni sterk gedaald van 8,7 procent in 2013 naar 2,5 procent in 2017.¹¹

Samenvattend hebben de goede resultaten en de reeds in gang gezette activiteiten op de thema's docentkwaliteit, onderwijsintensiteit en studiesucces geleid tot de gedeelde beslissing om deze niet op te nemen in het Plan Kwaliteitsafspraken. Deze thema's krijgen op andere wijze de aandacht die hun toekomst.

6 Studiekeuze123, 'Nationale Studenten Enquête', beschikbaar op studiekeuze123.nl/nse

7 Het 1cijferHO-bestand van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) bevat gegevens over de inschrijving van alle studenten in het bekostigd hoger onderwijs in een bepaald jaar. Zie: Vereniging Hogescholen, 'Feiten en cijfers', beschikbaar op vereniginghogescholen.nl/kennisbank/feiten-en-cijfers

8 1cHO2017-bestand

9 1cHO2017-bestand

10 J. Allen, B. Belfi & A. Mommers, *Van startende kunstenaar tot gevorderde: de loopbaanontwikkeling van kunstenaars in de eerste vijf jaren na afstuderen*, Research Centre for Education and the Labour Market, 2017. Beschikbaar op hbomonitor.nl.

11 Nationale Studenten Enquête, 2016 en 2018.

1 — Docentkwaliteit

2014	2015	2016	2017	2018	
3,8	3,9	3,9	4,0	4,0	docentkwaliteit (gemiddelde score) ¹²
3,5	3,6	3,8	3,7	3,7	hbo landelijk gemiddelde

2 — Onderwijsintensiteit

2014	2015	2016	2017	2018	
4,0	4,1	4,1	4,1	4,1	groepsgrootte (gemiddelde score) ¹²
3,8	3,8	4,0	3,9	3,9	hbo landelijk gemiddelde

3 — Studiesucces - binnen vijf jaar afgestudeerd

2010	2011	2012	
62,9	59,4	59,6	% ArtEZ
49,2	48,7	49,6	% Landelijk gemiddelde

4 — Studiesucces - binnen acht jaar afgestudeerd

2008	2009	
73,0	73,8	% ArtEZ
68,7	67,4	% Landelijk gemiddelde

5 — Studie-uitval

2012	2013	2014	2015	2016	
— ¹³	2,1	2,1	2,0	1,6	% studenten met BSA
18,5	17,8	15,8	— ¹³	— ¹³	% studenten dat uitvalt na 3 jaar
20,6	20,7	19,5	18,5	— ¹³	% studenten dat uitvalt na 3 jaar landelijk gemiddelde ¹⁴

¹² Scores op basis van een vijfpuntschaal: 1) Zeer ontevreden, 2) Ontevreden, 3) Neutraal, 4) Tevreden 5) Zeer tevreden

¹³ Geen data beschikbaar

¹⁴ IeHO2017-bestand

2 – TOTSTANDKOMING VAN HET PLAN

Bij de keuze van de thema's en de vertaling daarvan in doelen en voornemens zijn veel mensen uit de ArtEZ-gemeenschap betrokken. Overigens geldt dat niet alleen voor de inhoud: ook de vormgeving komt uit eigen koker. Een alumnus van de opleiding Graphic Design tekende voor ontwerp en uitvoering. In dit hoofdstuk lichten we de rol toe van de medezeggenschap, studenten, medewerkers en externen.

DESIGN

FOTO: ROBERT BENSCHOP PHOTOGRAPHY

2.1 – ORGANISATIE VAN DE MEDEZEGGENSCHAP

De medezeggenschap van ArtEZ bestaat uit een medezeggenschapsraad (MR) op centraal niveau en acht deelraden; één voor elke academie en de centrale diensten gezamenlijk. Alle opleidingen hebben een opleidingscommissie. In sommige opleidingen hebben studierichtingen daarbinnen een eigen opleidingscommissie. In totaal gaat het om 48 medezeggenschapsorganen: 39 opleidingscommissies, 8 deelraden en 1 medezeggenschapsraad met in totaal 230 zetels. De MR wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris en van advies voorzien door het CNV en een externe jurist. Ook is de MR lid van de Vereniging van Medezeggenschapsraden van Hogescholen en zijn de studentleden betrokken bij het Studenten Overleg Medezeggenschap. Meer informatie en achtergronden van de medezeggenschap zijn te vinden in de jaarverslagen van ArtEZ.¹⁵

2.2 – KEUZE THEMA'S EN BEPALING DOELEN (SEPTEMBER 2018 – FEBRUARI 2019)

De directeuren van de academies hebben samen met de MR in een eerste inventarisatieronde de aanpak en kaders voor het plan bepaald. Deze eerste opzet was grondstof voor een heidag met alle opleidingshoofden en voor een drietal open brainstormsessies (een per vestigingsplaats). Voor deze bijeenkomsten zijn, naast opleidingscommissies en deelraden, nadrukkelijk ook individuele studenten, docenten en andere medewerkers uitgenodigd. Zij hebben veel ideeën gegeven voor uitwerking van de thema's en voor concrete verbeterpunten, zowel binnen als buiten de thema's van de kwaliteitsafspraken. Voorbeelden daarvan zijn meer keuzeruimte, ruimere openingstijden van de gebouwen en begeleiding bij het organiseren van een stage in het buitenland. Na deze ronde lag er een eerste plan met daarin drie thema's uitgewerkt naar doelen. Dit was de basis voor

een eerste begroting op hoofdlijnen, waarbij het te verwachten budget is verdeeld over de drie thema's. Ook is onderscheid gemaakt tussen budget voor ArtEZ-brede zaken en budget voor de academies. Het budget voor de academies is verdeeld op basis van gemiddelde studenten-aantallen over de afgelopen drie jaar. Met de uitkomsten van deze fase hebben de MR en de Raad van Toezicht ingestemd.

2.3 – UITWERKING DOELEN NAAR VOORNEMENS (MAART – JUNI 2019)

In de tweede fase zijn de doelen geconcretiseerd in voornemens. Ook is de begroting verder uitgewerkt. Uitgangspunt daarbij was om zoveel mogelijk tegemoet te komen aan de wensen en ideeën van de studenten. Tijdens het proces bleek dat diverse thema's binnen één, meerdere of alle academies speelden; die onderwerpen zijn op het betreffende, passende niveau opgepakt. De uitwerking heeft op verschillende manieren plaatsgevonden:

- a **Academie-specifiek**
Elke academie heeft, in samenspraak met haar opleidingscommissies en deelraad, een eigen projectoverzicht met begroting gemaakt voor uitwerking van de drie thema's. Ook is elke academie gevraagd ArtEZ-brede voornemens aan te dragen,
- b **ArtEZ-breed**
De academieprojecten zijn met elkaar vergeleken en daar waar voldoende overlap was, zijn voornemens gecombineerd en ArtEZ-breed gemaakt. De drie thema's zijn uitgewerkt in voornemens voor heel ArtEZ,
- c **Thema-specifiek**
Per thema zijn aanvullende acties ondernomen en waar nodig experts betrokken om de uitwerking naar voornemens zo zorgvuldig mogelijk te doen. Dit gebeurde als volgt.

15 ArtEZ, Jaarstukken, te vinden via <https://www.artez.nl/dit-is-artez/publicaties/jaarverslag>

- **Thema 1 onderwijsdifferentiatie:** de uitwerking van dit thema, dat zich laat omschrijven als de manier waarop ArtEZ bewust ruimte geeft aan de verschillen tussen studenten en belemmeringen voor individuele talentontwikkeling wegneemt, sluit deels aan bij een innovatieproject over flexibilisering dat in 2019 al is gestart (zie ook **hoofdstuk 3**).
- **Thema 2 onderwijsfaciliteiten:** voor dit thema zijn het huisvestingsprogramma van ArtEZ, de ICT-scan en het innovatieproject en onderzoek ‘Student journey’ uit 2018-2019 belangrijke pijlers. In de ICTscan heeft ICT-adviesbureau OGD onderzocht of het ICT-landschap van ArtEZ — hardware, software en dienstverlening — in de ogen van studenten, docenten

en overig personeel voldoet. Hiertoe zijn interviews en een enquête gehouden onder studenten en medewerkers. In het onderzoek ‘Student journey’ zijn studenten specifiek bevraagd op hun ervaring met elektronische leeromgevingen en de toegankelijkheid van studievoortgangs- en andere informatie.¹⁶ De uitkomsten van deze drie projecten gaven sturing aan de voornemens voor **thema 2**.

- **Thema 3 begeleiding studenten:** ook op dit thema is uitgebreid vooronderzoek gedaan. Er zijn interviews gehouden met studieloopbaanbegeleiders, docenten, studenten, decanen, zorgcoördinatoren en opleidingshoofden. Ook zijn studieloopbaanbegeleiders en buitenlandse studenten

bevraagd met enquêtes. Centrale vraag was welke behoeften in studentenbegeleiding er leven en met welke goede voorbeelden binnen de hogeschool we die breder kunnen inzetten. De aanbevelingen uit dit onderzoek zijn vertaald naar voornemens onder thema 3.

2.4 – FINALE BESLUITVORMING (JUNI – AUGUSTUS 2019)

De uitwerking heeft geleid tot een lange lijst voornemens. Deze vormen de basis voor dit plan. Plan en uitwerking zijn wederom voorgelegd aan achtereenvolgens de academiedirecteuren, het College van Bestuur, de Medezeggenschapsraad en de Raad van Toezicht. Daarbij heeft de commissie Kwaliteitsafspraken van de MR ook de voorlaatste versie nog uitgebreid van feedback voorzien. Tevens is er een ronde langs alle deelraden gemaakt om terug te koppelen wat er met hun inbreng is gedaan.

2.5 – BETROKKENHEID VAN EXTERNEN

ArtEZ heeft vele contacten en samenwerkingen met externe partners, waaronder basis- en middelbare scholen, ROC's, musea, theaters, muziekpodia, kunstenaars, ondernemers en gemeenten, zowel op individuele basis als via diverse verbanden zoals het Booster Festival, National Centre Performing Arts, City Deal Zwolle, Fashion & Design Festival Arnhem, Smart City Enschede en PRO-TO Zwolle. Via deze contacten en netwerken is er regelmatig afstemming over de onderwijsideeën, -plannen en -activiteiten van ArtEZ. Daarnaast raadplegen de opleidingen hun werkveldcommissie. Op deze manier zijn allerlei voornemens op enig moment onderwerp van gesprek geweest. Daarnaast hebben we specialisten geraadpleegd, bijvoorbeeld ICT-ers wat betreft digitalisering en zorgprofessionals over de wijze waarop de studentenbegeleiding kan worden verbeterd.

DANCE

FOTO: ROBERT BENSCHOP PHOTOGRAPHY

IK ZAG DE KEUZES EN DE GE
TEIT VAN HET PUNT WAAROP
R ÉÉN TWEE WERD EN DAAR
G NIET GEMAAKTE KEUZE VE
V VADER OP ZIJN SLIPPERS F
ETERS OVER ZANDWEGEN EI
OL IK ZAG MIJN MOEDER DIE
HAAR SLAAPKAMER KILOMET
K ZAG DE BLAREN OP DE HAN
PEN OP DE RUG VAN MIJN ZU
VD OP HET VOORHOOFD VAN
S RENNEND NAAR SCHOOL

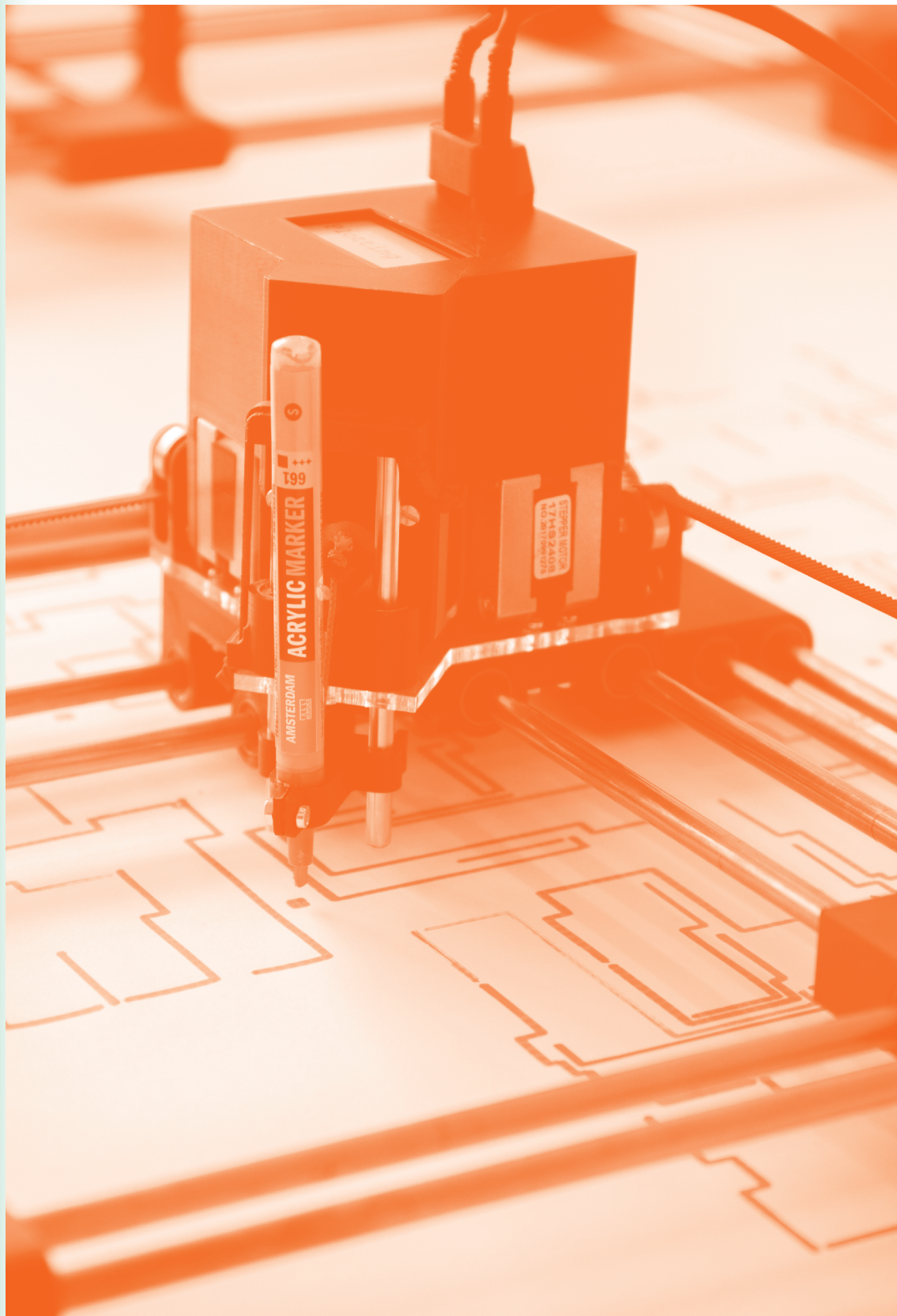
DESIGN

TEKST: SIMONE ATANGANA

3 – THEMA'S, DOELEN EN VOORNEMENS

In dit hoofdstuk beschrijven we per thema welke doelen en voornemens ArteEZ voor ogen heeft. Daarbij bespreken we ArteEZ-brede voornemens en voornemens van de academies. Omdat de academies verschillen in onderwijs, aanpak en ontwikkeling, worden de ArteEZ-brede voornemens alleen waar nodig of nuttig uitgevoerd binnen de academies.

Volgens afspraak en vooruitlopend op het Plan Kwaliteitsafspraken heeft ArteEZ de afgelopen jaren voorinvesteringen gedaan met een daarvoor ingericht innovatiefonds. Jaarlijks konden academies en ondersteunende diensten voorstellen voor projecten indienen om de kwaliteit van het onderwijs en de ondersteuning daarvan te verbeteren. Het thema van de innovatieprojecten in 2019 is diversiteit, in lijn met de prioriteiten in de KUO Next-agenda. Veel innovatieprojecten die in 2019 zijn uitgevoerd, krijgen een vervolg in de voornemens voor 2020–2024. Voor elk van de voornemens is een projectplan in ontwikkeling of al ontwikkeld.

3.1 — THEMA 1 ONDERWIJSDIFFERENTIATIE

In 2018 en 2019 stond het thema diversiteit centraal in ons innovatiefonds, waarmee er meer aandacht kwam voor omgang in het onderwijs met verschillen tussen studenten. Het discours dat de ArtEZ-gemeenschap hierover heeft gevoerd, heeft er ons toe gebracht om nadrukkelijker aandacht te besteden aan het creëren van gelijke kansen. Concreet komt dat neer op het wegnemen van belemmeringen voor alle studenten en aspirant-studenten met talent en potentie, ongeacht hun (culturele of sociale) afkomst of eventuele studiebeperkingen. Wij willen dat alle studenten en medewerkers zich thuis voelen bij ArtEZ. Deze aandacht voor diversiteit speelt niet alleen in het kunst-onderwijs (zie **hoofdstuk 1**), maar is ook aan de orde in het werkveld, de kunstensector.¹⁷

Een keuze voor een grotere mate van diversiteit van de studentenpopulatie betekent dat differentiatie en flexibilisering van ons onderwijs belangrijker wordt: de diversiteit van de studenten leidt tot een grotere behoefte aan diverse inhoud en niveau, diverse leermethodes en leerroutes. Onder differentiatie verstaan wij het totaal van maatregelen waarmee we tegemoet willen komen aan die diversiteit aan leervragen. Een belangrijk onderdeel daarvan betreft de maatregelen die betrekking hebben op de verdere flexibilisering van het onderwijs, dat wil zeggen: aantrekkelijk en toegankelijk onderwijs dat is afgestemd op de individuele behoeften van studenten. Deze ontwikkeling staat bij veel universiteiten en hogescholen centraal, onder andere in de pilots flexibilisering deeltijdonderwijs. Flexibilisering is een multidisciplinair vraagstuk met onderwijskundige, organisatorische en technologische facetten. Om goed te leren van de ervaringen elders zijn wij begin 2019 begonnen met de eerste fase van een verkennend innovatieproject waarin we de kaders en ambities van onderwijs-

differentiatie en -flexibilisering binnen ArtEZ bepalen.

Uitgangspunt voor de differentiatie en flexibilisering is dat we studenten meer ruimte bieden om hun onderwijs zelf vorm te geven. In de sessies over kwaliteitsafspraken gaven studenten nadrukkelijk aan hier behoefte aan te hebben: ze wensen meer mogelijkheden om bij andere ArtEZ-opleidingen onderwijs te volgen, meer onderwijs in workshopvorm van externe experts en meer leeractiviteiten buiten onze muren. De huidige structuren en curricula bieden daarvoor onvoldoende ruimte, ook al zijn er nu ook interdisciplinaire projecten. Wij onderschrijven deze behoefte ook vanuit het werkveld: de flexibilisering sluit aan bij de de-disciplinering van het kunstonderwijs. Tegelijk beseffen we dat flexibilisering lang niet altijd eenvoudig te realiseren is, omdat het onderwijs dan opleidings- en academie-overstijgend wordt. Zo moeten curricula en onderwijsruimtes op elkaar worden afgestemd en studielast worden bepaald. Bovendien weten we dat verdere differentiatie en flexibilisering een beroep doet op de pedagogische en didactische vaardigheden van docenten. Daar besteden we dan ook extra aandacht aan. Docenten moeten voldoende toegerust zijn om een meer diverse studentenpopulatie te begeleiden en flexibeler onderwijs vorm te geven.

Een gunstig gevolg van differentiatie en flexibilisering is dat hierdoor nieuwe doelgroepen worden aangesproken en bediend. Flexibilisering van docentenopleidingen spreekt bijvoorbeeld een oudere doelgroep aan die al een begin heeft gemaakt met haar loopbaan. Deze doelgroep bedienen past goed bij onze maatschappelijke opdracht om een leven-lang-leren te faciliteren alsook om aantrekkelijk onderwijs te bieden aan een diverse studentenpopulatie.

¹⁷ Zoals bleek uit de brief van zes directeuren van Rijkscultuurfondsen en Unesco dat ze diversiteit met subsidietoekenning willen afdwingen (D. Boonekamp e.a., 'Diversiteit kunst dwingen wij vanaf nu af met subsidie', NRC 22 augustus 2018)

Doel bij Thema 1 Onderwijsdifferentiatie

Alle studenten en medewerkers van ArtEZ, ongeacht waar ze vandaan komen, voelen zich thuis in de ArtEZ-gemeenschap.

Dit doel realiseren wij met de volgende aanpak.

- 1 De belemmeringen voor talentontwikkeling van aspirant-studenten en studenten worden zoveel mogelijk weggenomen.
- 2 Het onderwijsaanbod van ArtEZ wordt verder geflexibiliseerd, met verschillende inhoud en leervormen die afgestemd zijn op de behoefte van de diverse groep studenten. De onderwijsprogramma's bieden studenten voldoende ruimte voor het maken van eigen keuzes.
- 3 Docenten worden toegerust om onderwijsdifferentiatie te realiseren.

VOORNEMENS BIJ AANPAK 1

Wegnemen van belemmeringen voor de talentontwikkeling van aspirant-studenten en studenten.

– Harmoniseren van lesplanningen

Lesplanningen lopen niet altijd synchroon. Dat is een belangrijke belemmering voor studenten om onderdelen van verschillende studierichtingen te volgen naar hun eigen leerbehoefte. Voor de huidige interdisciplinaire projecten is de lesplanning wel afgestemd. We gaan curricula stap voor stap harmoniseren, in eerste instantie binnen de academies en steden.

Als voorbeeld:

Alle opleidingen van de Academie voor Art & Design Arnhem nemen bijvoorbeeld deel aan het project 'Collective making'. Daarbij wordt in alle curricula gelijktijdig tweemaal per jaar een projectperiode van zes weken ingepland waarin studenten andere artistieke disciplines verkennen. Zij krijgen academiebrede practica waarin ze samenwerken met studenten van alle opleidingen, maar ook met mensen en organisaties van buiten de hogeschool. Daarmee kunnen ze over de grenzen van hun eigen discipline ervaring opdoen en contacten leggen. Het zorgt er ook voor dat studenten van kleinere opleidingen toegang krijgen tot een veel breder palet aan docenten en leerervaringen. Conform de principes van differentiatie en flexibilisering kiezen studenten zelf aan welke projecten ze deelnemen.

– Werken met EVC

De instroom van onze studenten is heel divers. We willen eerder verworven competenties serieus nemen zonder de kwaliteitseisen in gevaar te brengen. ArtEZ start een onderzoek naar het werken met Erkenning van Verworven Competenties (EVC) voor onze bachelor- en masteropleidingen.

De docentenopleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving (DBKV) van de Academie Art & Design Zwolle organiseert bijvoorbeeld onderwijs in afzonderlijke modules. Daarmee kunnen zowel huidige als aankomende studenten meer zelf de regie nemen over hun curriculum en leerweg. Er is meer flexibiliteit in de volgorde waarmee zij de verschillende modules doorlopen en in de opleidingen en studierichtingen waaruit zij putten bij hun modulekeuze. Daarbij zijn vrijstellingen mogelijk op grond van eerder verworven competenties.

– Praktische belemmeringen flexibilisering wegnemen

We weten dat flexibilisering aanzienlijke consequenties heeft voor de kwaliteitsborging en accreditatie van het onderwijs. Praktische bezwaren en regelgeving kunnen daarbij een obstakel zijn. Op basis van onderzoek ontwikkelen we een opzet van een validatiecommissie en passen we de onderwijs- en examenregeling aan om flexibele trajecten mogelijk te maken.

VOORNEMENS BIJ AANPAK 2

Flexibilisering van het onderwijsaanbod van ArtEZ.

– Verbreden van de inhoud

In het werkveld van ArtEZ is de afgelopen jaren discussie gevoerd over 'decolonizing the canon'. Beeldende kunst, vormgeving, dans, architectuur, muziek en theater beschouwen wij sterk vanuit een westerse blik. We doen er goed aan onze kijk op kunst en de ontwikkeling van ons gedachtegoed niet te vernauwen. De instroom van buitenlandse en met name niet-westerse studenten maakt dit ook binnen ArtEZ duidelijk. Voor deze studenten horen Vermeer en Bach niet direct tot hun eigen referentiekader. Dit leidde tot het inzicht dat Nederlandse studenten met een andere culturele achtergrond ook behoefte kunnen hebben aan een andere onderwijsinhoud, met een

niet-westerse kijk op kunst en cultuur. Daarom zijn de docentopleidingen van ArtEZ gestart met het innovatieproject ‘Cracking the code’, dat in de curricula van de docenten-opleidingen meer ruimte voor culturele diversiteit en inclusiviteit brengt.

— Digitalisering van onderwijsinhoud

ArtEZ biedt sinds het studiejaar 2018–2019 de online opleiding Composition for Film Online. Deze opleiding is dankzij digitalisering plaatsonafhankelijk en kan daardoor ook in andere opleidingen gebruikt worden. Dit is een voorbeeld van hoe digitalisering van onderwijsinhoud bijdraagt aan de flexibilisering van het onderwijs. Studenten kunnen dan immers gemakkelijk onderdelen van andere opleidingen volgen of het onderwijs volgen op een moment naar keuze. Daarnaast kan op deze manier de leerroute van een student verlengd worden: enerzijds door eerder te beginnen, anderzijds als verdere professionalisering en ontwikkeling in het kader van een–leven–lang–leren. Deze verlenging kan gevolgen hebben voor de opzet en financiering van ons onderwijs: hiervoor kijken wij met belangstelling naar de ervaringen bij de experimenten Leeruitkomsten en Vraagfinanciering in het deeltijdonderwijs. Ook kunnen potentiële studenten zo een beter beeld krijgen van de mogelijkheden van de opleidingen bij de academies van ArtEZ.

— Versnellen door kennisdeling en toepassing

We willen alle ervaring en kennis op het gebied van flexibele onderwijsvormen en toetsing bundelen en beschikbaar stellen voor alle opleidingen. Daartoe richten we een ondersteunend platform op om informatie te delen en gebruik te kunnen maken van opgebouwde expertise. Ook worden er formats gedeeld voor onderwijsbeschrijvingen en toetsing.

VOORNEMENS BIJ AANPAK 3

Docenten worden voldoende toegerust om onderwijsdifferentiatie te realiseren.

— Docenten en beoordelaars trainen

ArtEZ is tot en met 2021 volop bezig om te zorgen dat onze docenten voldoen aan de BDB- en BKE-bekwaamheid. Deze basistraining wordt vanaf 2021 uitgebreid met twee vervolgtrainingen die zich richten op het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs en het ontwikkelen en verzorgen van flexibel onderwijs. Hetzelfde geldt voor beoordelaars van alternatieve trajecten, die portfolio’s en kwaliteit van onderwijs- en toetsprogramma’s beoordelen.

— Digitale vaardigheden vergroten

Uit recent onderzoek blijkt dat veel docenten onvoldoende gebruik maken van digitale mogelijkheden om het onderwijs vorm te geven en te ondersteunen, omdat kennis hiervan ontbreekt. Studenten geven bijvoorbeeld aan dat docenten de mogelijkheden om tijd- en plaatsonafhankelijk samen te werken beter kunnen benutten. Kleine aanstellingen zijn vaak een belemmering om zich op dit vlak te ontwikkelen. Daarom gaan we docenten hierin scholen. We starten met een programma om een inhaalslag te maken voor de huidige docenten en richten voorzieningen in voor nieuwe docenten.

3.2 — THEMA 2 PASSENDE EN GOEDE ONDERWIJSFACILITEITEN

Bij ArtEZ ontwikkelen wij kennis en vaardigheden door te maken. Ons onderwijs heeft, naast de reguliere onderwijsruimtes, ruimte nodig waar studenten kunnen studeren, oefenen, werken, exposeren en optreden. De kwaliteit van de onderwijsfaciliteiten is dan ook een bepalende factor voor de kwaliteit van ons onderwijs en onderzoek. Tegelijk is ons onderwijs steeds minder aan de fysieke locatie van de ho-

school gebonden. Studenten werken op uiteenlopende locaties, fysiek en digitaal, binnen en buiten de hogeschool, in binnen- en buitenland. De flexibilisering van het onderwijs zal dit nog doen toenemen. Om de ambities van ArtEZ waar te maken zijn op meerdere locaties forse investeringen nodig, zowel voor de fysieke als voor de digitale voorzieningen.

De wensen van de studenten en medewerkers op dit gebied hebben we uitgebreid in kaart gebracht. In 2018 is een huisvestingsprogramma opgesteld om de huisvesting aan te passen aan de eisen voor het onderwijs van de toekomst. Daarnaast hebben we in 2019 een ICT-scan laten uitvoeren om te toetsen of het ICT-landschap van ArtEZ in de ogen van studenten, docenten en het overige personeel voldoet en toekomstbestendig is. In de innovatieprojecten *Community*

Building (2018 & 2019) is een plan gemaakt om de informatievoorziening voor studenten (ELO, studievoortgang, etc.) er in de nabije toekomst te verbeteren. Bij alle onderdelen is de ArtEZ-gemeenschap actief betrokken (zie hoofdstuk 2).

De wensen van onze studenten en docenten zijn talrijk en uiteenlopend. ArtEZ neemt deze serieus en realiseert verbeteringen op alle locaties. Reguliere fysieke aanpassingen zijn opgenomen in het huisvestingsprogramma. De kwaliteitsafspraken bieden ruimte voor ‘extra’ wensen. Zo wensen studenten en docenten de technische werkplaatsen van de drie Art & Design-academies ruimer toegankelijk te maken. Ook spreken onze studenten zich uit voor meer ruimten om studenten buiten de eigen opleiding te kunnen ontmoeten voor *community building* (gemeenschapsvorming).

MUSIC

FOTO: ARTEZ

Doel bij Thema 2

Passende en goede onderwijsfaciliteiten

ArtEZ heeft faciliteiten die flexibel onderwijs op uiteenlopende locaties, fysiek en digitaal, binnen en buiten school en in binnen- en buitenland mogelijk maken.

Dit doel realiseren wij met de volgende aanpak.

- 1 ArtEZ investeert in gemeenschapsvorming, zowel fysiek als digitaal en zowel binnen als buiten ArtEZ. Zo zijn er meer ruimtes waar studenten van verschillende opleidingen elkaar kunnen ontmoeten. Ook bouwt ArtEZ een moderne digitale omgeving, waarin gebruikers kunnen samenwerken en alle relevante informatie beschikbaar is.
- 2 We richten ICT-systemen en voorzieningen in om flexibel onderwijs te ondersteunen op alle locaties. Verbetering gebeurt in samenspraak met studenten en docenten.

VOORNEMENS BIJ AANPAK 1

Investerings in gemeenschapsvorming.

– Homebase

Om voor studenten het ‘homebase’-gevoel te vergroten, doen we allerlei relatief kleinschalige aanpassingen in onze panden. De ideeën hiervoor komen veelal van studenten. Denk aan het beter benutten van algemene ruimtes en buitenruimtes, aanschaf van banken, interieurwijzigingen en het creëren van expositieruimte. Het resultaat daarvan is meer ruimte voor ontmoeting en een vergroting van het thuisgevoel bij ArtEZ.

Het thuisgevoel is met name een belangrijke factor in de masterprogramma's. Studenten en docenten werken vanuit een thuisbasis en onderhouden een netwerk van locaties in binnen- en buitenland, passend bij de onderwijsinhoud. Dat sluit aan bij de studentenpopulatie van veelal internationale professionals met een eigen kunstpraktijk. Deze ontwikkeling is al enkele jaren gaande en bijvoorbeeld bij de master DAI volledig geïntegreerd. In vervolg daarop brengen meerdere opleidingen in 2020 de wensen in kaart van deze ‘homebases’, bijvoorbeeld de mogelijkheid om onderwijs te geven bij partnerorganisaties of kunstinstellingen. In de jaren daarna volgt de uitvoering.

– Studentgericht ruimtegebruik

We gaan ruimtes in onze panden beter benutten door ze geschikt te maken voor verschillende functies. De Academie voor Theater & Dans breidt bijvoorbeeld het aantal multifunctionele ruimtes uit door verbeteringen in binnenklimaat en inrichting en door verruiming van de openingstijden. Hierdoor kunnen studenten meer gebruik maken van de ruimtes, hetgeen hun uitdrukkelijke wens is.

– Mediatheken 2.0

We maken van de mediatheken plekken die meer uitnodigen om elkaar te ontmoeten en kennis en inspiratie op te doen. Daarnaast worden de digitale voorzieningen van de mediatheken verbeterd.

– Vernieuwing digitale leeromgeving en intranet

Het intranet en de digitale leeromgeving van ArtEZ (de ELO's) zijn technologisch en functioneel niet meer up-to-date. De digitale communicatie met en tussen studenten en docenten moet verbeterd worden en beter aansluiten op de voorzieningen om elkaar te ontmoeten. We beogen een integrale oplossing voor ELO en intranet. Zo creëren we een portaal waar studenten niet alleen hun resultaten terugvinden en werk digitaal inleveren, maar ook informatie krijgen over evenementen en activiteiten. Ook worden functionele specificaties gemaakt, gebaseerd op de verschillende taken, behoeften en achtergronden van de gebruikers. Vervolgens wordt vanaf 2020 de vernieuwde digitale leeromgeving stapsgewijs geïmplementeerd.

– Informatiepunten inrichten

Er is behoefte aan goede en toegankelijke informatie over onderwerpen waar alle of veel studenten mee te maken krijgen, zoals auteursrecht of huisvesting voor buitenlandse studenten. Studenten krijgen de gelegenheid online vragen te stellen die door specialisten zullen worden beantwoord.

VOORNEMENS BIJ AANPAK 2

Adequate ICT-ondersteuning van flexibel onderwijs.

— Aanpassen centrale systemen voor flexibilisering

Flexibilisering van het onderwijs heeft impact op alle ondersteunende processen en systemen. Bestaande systemen moeten bijvoorbeeld worden gekoppeld, waarbij gestandaardiseerde gegevens nodig zijn. ArtEZ gebruikt Osiris als studentinformatiesysteem. Door meer processen hierin onder te brengen, is gegevensuitwisseling tussen verschillende processen geborgd en worden processen eenduidiger en eenvoudiger. In de afgelopen jaren zijn we hier al mee gestart. De komende jaren willen we onder andere de modules Osiris Student en Osiris Document beter benutten en de module Osiris Zaak in gebruik nemen. Daarmee wordt het gehele dossier van de student op één plek bewaard en kunnen we bijvoorbeeld ook decanaatsgegevens in Osiris opnemen. Daarnaast houden we bestaande processen in Osiris en in andere systemen tegen het licht van flexibilisering. Denk aan toelating, roostering, financiële processen en managementinformatie.

— Multifunctioneel ruimtegebruik

Op de Academie voor Art & Design Enschede (AKI) komt nieuw meubilair dat voldoet aan de functionele eisen voor verschillend gebruik van een ruimte. Denk aan functies als groepswork, overleg, inspiratie, ontspanning of co-creatie. Ook schaft de AKI mobiele apparatuur aan, waardoor efficiënter gebruik van gebouw en ruimtes mogelijk is.

— Moderniseren uitleenbare digitale AV-middelen

Studenten willen meer en betere digitale audiovisuele middelen lenen voor projecten, opdrachten en presentaties.

Op alle locaties investeren we in voldoende en moderne digitale audiovisuele middelen. Ook moeten studenten gemakkelijker advies kunnen vragen over de toepassing ervan.

3.3 — THEMA 3 MEER EN BETERE BEGELEIDING VAN STUDENTEN

Voor talentontwikkeling is goede begeleiding van eminent belang. Aan de begeleiding hebben wij de afgelopen jaren al intensief gewerkt, maar er is nog verbetering mogelijk. We hebben daarom uitgebreid onderzoek gedaan om de behoeften van alle betrokkenen bij dit thema in kaart te brengen (zie **hoofdstuk 2**). Daarnaast hebben we het Landelijk Actieplan Studentenwelzijn uit 2018 als richtlijn gebruikt. ArtEZ participeert ook in het Landelijk netwerk studentenwelzijn.

Onderzoek leert dat studenten nadrukkelijk vragen om meer intensieve, persoonlijke en onafhankelijke begeleiding. Om docenten, studieloopbaanbegeleiders, decanen en andere begeleiders in staat te stellen deze belangrijke taak beter en zorgvuldiger uit te kunnen voeren, moeten zij daarvoor voldoende tijd en ruimte krijgen én de juiste scholing. Binnen ArtEZ is al veel expertise aanwezig en deze gaan we academie-overstijgend benutten. Daarnaast is er behoefte aan een aantal gemeenschappelijke voorzieningen die nu nog ontbreken, zoals een studentenpsycholoog. Ook flexibilisering van het onderwijs heeft gevolgen voor de begeleiding. Het aantal keuzemogelijkheden voor studenten binnen en buiten hun eigen opleiding neemt de komende jaren immers alleen maar toe. Dat vraagt om curriculumoverstijgende studiekeuzebegeleiding, ook een voorziening die nieuw voor ons is.

Extra aandacht gaat uit naar onze buitenlandse studenten. Hun aantal is de afgelopen jaren toegenomen (van 15,9 procent in 2015 tot 19,4 procent in 2018). Zij hebben niet alleen behoefte aan begeleiding bij het studeren, maar ook bij het leven in een cultuur

die zeker voor niet-Europeaanen onbekend is. Sinds 2017 hebben we aanzienlijk geïnvesteerd in voorzieningen voor deze groep studenten, onder andere in het innovatieproject Verbeterplan ondersteuning internationale studenten. Maar de transitie naar een echte internationale onderwijsgemeenschap is nog volop gaande. Onderdeel daarvan is ook dat meer ArtEZ-studenten de mogelijkheden benutten om in het buitenland stage te lopen of onderwijs te volgen.

Een andere groep die aandacht behoeft, zijn de studenten met een studiebeperking. Hun aantal is de afgelopen jaren toegenomen van 18,9 procent van het totaal aantal studenten in 2016 tot 23,3 procent in 2018. Deze studenten worden bijgestaan door de decanen. In het onderwijs bieden studieloopbaanbegeleiders en docenten begeleiding op maat. ArtEZ neemt maatregelen om ervoor te zorgen dat zij op dit terrein beter zijn toegerust.

ARCHITECTURE

FOTO: CHRISTIAAN DE BRUIJNE

Doel bij Thema 3 Meer en betere begeleiding van studenten

Er is meer intensieve, persoonlijke en onafhankelijke begeleiding beschikbaar voor studenten.

Dit doel realiseren wij met de volgende aanpak.

- 1 Het begeleidingsaanbod wordt diverser en meer afgestemd op de behoeften van studenten. Er is begeleiding binnen en buiten de eigen academie. Belangrijke thema's zijn studieloopbaanbegeleiding, ondersteuning bij keuzes in flexibeler onderwijs, voorbereiding op de professionele carrière, omgang met stress en studiedruk en studeren met een studiebeperking.
- 2 De begeleiders van studenten worden meer gefaciliteerd om deze taak goed en zorgvuldig te kunnen uitvoeren. Zo zijn studieloopbaanbegeleiders en docenten getraind in het begeleiden van studenten met een studiebeperking.
- 3 De begeleiding van buitenlandse studenten wordt geïntensiveerd in navolging van het Verbeterplan ondersteuning internationale studenten.

VOORNEMENS BIJ AANPAK 1

Het begeleidingsaanbod wordt diverser en meer op de behoeften van studenten afgestemd. Zij worden in hun studie meer begeleid.

– Uitbreiding algemene voorzieningen voor begeleiding

ArteZ maakt een aantal voorzieningen voor alle studenten beschikbaar, onafhankelijk van hun opleidingsachtergrond. De invulling hiervan werken we in 2020 verder uit met decanen, studieloopbaanbegeleiders, docenten en studenten. Er is onder andere behoefte aan een studentenpsycholoog, coaching, advies bij financiële problemen, preventieprogramma's, balans- en welzijnsvoorzieningen, vaardigheidstrainingen en meer aandacht voor interculturele competenties. Daarbij maken we gebruik van kennis en voorzieningen binnen de academies en bij partnerhogescholen. We verzorgen goede

communicatie en informatievoorziening over de beschikbare voorzieningen, voor zowel studenten als hun begeleiders. Naast de gezamenlijke voorzieningen blijft er ruimte voor eigen invulling op dit thema binnen de opleidingen en academies, conform hun wensen en ambities.

– Vakgerichte coaching

Studenten hebben soms behoefte aan coaching met een (artistieke) praktijkcomponent en een professionele ontwikkelingscomponent, waaraan in het curriculum niet wordt beantwoord. De masteropleidingen gaan hiervoor externe expert-begeleiders inzetten die vakkennis combineren met een stevige basis als coach. Hierdoor ontstaat een extern begeleidersnetwerk en een systematiek voor één-op-één begeleidingstrajecten voor studenten met een complexe behoefte aan begeleiding op artistiek en professioneel vlak in 2020–2021.

EDUCATION IN ART

FOTO: ARTEZ

– Uitbreiden voorzieningen studiebeperking

Vanaf 2020 hebben de decanen meer uren voor begeleiding van studenten met een studiebeperking en het vergaren en delen van kennis hierover. Er komen bovendien betere voorzieningen naar behoefte van de academies, zoals aangepaste apparatuur, een maatjesproject en speciale laptops. We zorgen ook voor betere informatie voor deze studenten en hun begeleiders, onder andere over het aanvragen van extra voorzieningen via de Examencommissie. Daarnaast stellen we beter beleid op voor alternatieve toetsing.

– Beter benutten bestaande kennis en voorzieningen

Binnen de academies zijn veel voorbeelden van goede studentenbegeleiding en relevante netwerken, zoals het uitgebreide programma 'Music & Health' van de drie conservatoriumlocaties en het netwerk van de Academie voor Theater & Dans in de (para)medische en sportwereld. Hier maken we slimmer gebruik van bij het intensiveren van de studentenbegeleiding voor ArtEZ als geheel.

– Betere begeleiding studenten die naar het buitenland gaan

We breiden de informatievoorziening uit voor studenten die voor studie of stage naar het buitenland gaan of zich hierop oriënteren. Het doel ervan is dat meer studenten deze mogelijkheid benutten, beter voorbereid vertrekken en na thuiskomst andere studenten inspireren. We trainen medewerkers van opleidingen om hier een rol in te vervullen.

– Uitbreiden begeleiding zelfstandig ondernemerschap

Meer dan de helft van onze afgestudeerden wordt zelfstandige. Alumni geven in de jaarlijkse enquête aan behoefte te hebben aan meer ondersteuning bij het opstarten van een eigen bedrijf. Wij gaan, naast de voorzieningen die er al zijn in de curricula en bij ons Art Business Centre, eigen alumni inzetten om te zorgen voor een grotere bewustwording tijdens de studie van wat er komt kijken bij het starten van een eigen bedrijf. Daarnaast kunnen zij directe persoonlijke ondersteuning bieden aan afstudeerders.

– Begeleiding bij samenstellen curriculum

Door flexibilisering hebben studenten steeds meer keuzevrijheid in het samenstellen van hun curriculum. We trainen medewerkers, zodat zij studenten kunnen begeleiden bij het maken van individuele, passende keuzes.

VOORNEMENS BIJ AANPAK 2

Goede en zorgvuldige facilitering van studentenbegeleiders.

– Opleiden studieloopbaanbegeleiders

Studieloopbaanbegeleiders (SLB'ers) zijn docenten die eerstelijns begeleider zijn van studenten. Daarmee hebben ze een sleutelrol in signalering, doorverwijzing en begeleiding. Zij hebben behoefte aan verdere training en professionalisering op verschillende thema's, zoals de invulling van hun rol en het bepalen van de grenzen daarvan evenals het omgaan met verschillende studiebeperkingen. We zetten met professionals van de academies, onder andere SLB'ers, decanen, zorgprofessionals, docentenopleiders, een training op die deels ArtEZ-breed en deels maatwerk per academie, opleiding of persoon zal zijn. Dat vraagt ook om verdere uitwerking van de kaders voor studieloopbaanbegeleiding.

Naast opleiding hebben SLB'ers behoefte aan betere ondersteunende faciliteiten, zoals een centrale plek waar zij informatie terug kunnen vinden. Deze gaan we inrichten. Daarnaast zullen ervaren collega's fungeren als klankbord voor advies en overleg.

VOORNEMENS BIJ AANPAK 3

Intensivering van de begeleiding van buitenlandse studenten.

– Training medewerkers in interculturele competenties

Buitenlandse studenten geven aan regelmatig aan te lopen tegen cultuurverschillen in het onderwijs en in de dagelijkse gang van zaken op school. Ook hoofden, docenten en SLB'ers signaleren dat meer kennis en vaardigheden op dit gebied onmisbaar zijn. Hier organiseren we een training voor. Ook in de training voor SLB'ers krijgt dit thema een plek.

– Training studenten

In aanvulling op wat we al doen tijdens onze Welcome Days komt er voor buitenlandse studenten een aantal keer per jaar een workshop om hun ervaringen met ArtEZ en de Nederlandse cultuur te delen. Ook Nederlandse studenten krijgen training op interculturele competenties.

– Buddyprogramma buitenlandse studenten

De drie conservatoriumlocaties, Arnhem, Enschede en Zwolle, starten een buddyprogramma, waarin buitenlandse studenten gekoppeld worden aan een ouderejaars student. Buddy's krijgen training en trainen elkaar door intervisie. Resultaat: buitenlandse studenten voelen zich eerder thuis.

– Verstevigen International Student Circle

In 2018 is de ArtEZ International Student Circle (ISC) opgezet. Dit is een netwerkorganisatie voor en door Nederlandse en buitenlandse studenten van ArtEZ uit haar drie steden. Via digitale kanalen en evenementen delen studenten informatie en kennis en ontmoeten zij elkaar. Hiermee ontstaat een gemeenschap

waarin studenten elkaar opzoeken, helpen en kennis delen. De ISC betreft ook medewerkers en de buitenwereld daarin. Activiteiten voor en door studenten van uiteenlopende herkomst zijn zeker voor de internationale groep een uitgelezen manier om een thuisgevoel te creëren en ArtEZ stimuleert de ISC dan ook van harte.

— Informatiepunt huisvesting (zie ook thema 2)

Veel buitenlandse studenten missen goede begeleiding bij het vinden van huisvesting. ArtEZ heeft geen eigen studentenhuysvesting, maar zal haar rol als intermediair verstevigen door een informatiepunt in te richten.

3.4 — BEGROTING

Het aandeel van ArtEZ in de beschikbare studievoorschotmiddelen van alle hogeroonderwijsinstellingen bedraagt in 2019 1,55 procent. Ons percentage van het aandeel in de beschikbare middelen zal naar verwachting dalen in verband met ons totale marktaandeel. De op dit moment begrote studievoorschotmiddelen lopen op van 1,8 miljoen in 2019 tot 5,4 miljoen in 2024; zie tabel op volgende pagina.

Uitgaand van deze bedragen als richtlijn hebben we een begroting gemaakt voor de jaren 2020-2024 op hoofdlijnen (zie tabel op volgende pagina). In de begroting is onderscheid gemaakt tussen ArtEZ-brede kwaliteitsverbeteringen en voornemens op academieniveau. Voor 2020-2021 is de begroting uitgewerkt tot op projectniveau, hierin zijn de mid-term (2021) resultaten opgenomen.

Begrote studievoorschotmiddelen

2019	2020	2021	2022	2023	2024	2020–2024	
1,82	2,13	3,61	4,52	4,77	5,40	20,43	(bedrag in miljoenen €)

Begroting

		2020	2021	2022	2023	2024	2020–2024
Onderwijs- differentiatie	Academies	532.000	904.000	1.131.000	1.192.000	1.349.000	5.108.000
	ArtEZ-breed	212.500	361.000	452.000	477.000	539.500	2.042.000
Onderwijs- faciliteiten	Academies	426.000	723.000	904.500	953.500	1.079.000	4.086.000
	ArtEZ-breed	426.000	723.000	904.500	953.500	1.079.000	4.086.000
Studenten- begeleiding	Academies	319.000	542.000	678.000	715.000	809.000	3.063.000
	ArtEZ-breed	212.500	361.000	452.000	477.000	539.500	2.042.000
<i>Totaal</i>		<i>2.128.000</i>	<i>3.614.000</i>	<i>4.522.000</i>	<i>4.768.000</i>	<i>5.395.000</i>	<i>20.427.000</i>

(bedrag in euro's €)

4 – ORGANISATIE, MONITORING EN VERANTWOORDING

Met de voornemens uit dit plan gaan we de komende jaren hard aan de slag. Daarbij zorgen we voor voldoende capaciteit en sturingskracht om voortgang te boeken zonder dat de reguliere onderwijstaken eronder lijden. De monitoring en verantwoording krijgen een plek in de reguliere kwaliteitszorgcyclus.

4.1 — ORGANISATIE VAN DE UITVOERING

De uitvoering van de voornemens gebeurt zowel binnen de academies als ArtEZ-breed. Om de samenhang en voortgang te bewaken, vormen we een programma-organisatie. Die wordt als volgt ingericht.

VOORNEMENS ACADEMIES

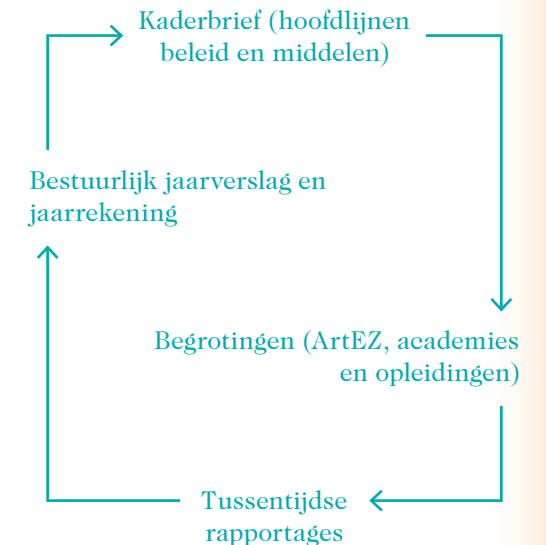
- De academiecteur is opdrachtgever. Per voornemen wordt een projectleider aangewezen, die opdrachtnemer is.
- Sturing op de uitvoering van de academiespecifieke voornemens vindt plaats via het managementteam van de academie.
- Per academie is er een secretaris kwaliteitsafspraken en een aanspreekpunt voor de financiën. De secretaris fungeert als schakel tussen de academie en de ArtEZ-brede programma-organisatie.

ARTEZ-BREDE VOORNEMENS

- Het College van Bestuur is opdrachtgever
- De coördinatie op de ArtEZ-brede voornemens wordt per thema gelegd bij een themacoördinator. De themacoördinatoren rapporteren aan de academiecteurs en het College van Bestuur via het reguliere maandelijkse overleg.
- Er is een programmacontroller voor de kwaliteitsafspraken.
- Uitvoering van de voornemens gebeurt in projectvorm of als lijnactiviteit.
- De drie themacoördinatoren vormen samen met de secretarissen kwaliteitsafspraken van de academies en de programmacontroller de Programmagroep Kwaliteitsafspraken, die zowel de voornemens van de academies als de ArtEZ-brede voornemens beziet.

4.2 — MONITORING EN VERANTWOORDING IN DE KWALITEITZORGCYCLUS

De kwaliteitszorgcyclus van ArtEZ op instellingsniveau is in grote lijnen in onderstaande figuur weergegeven.

De voortgang van de kwaliteitsafspraken nemen we mee in deze cyclus. Dat betekent dat de academiespecifieke voornemens onderdeel zijn van de jaarplannen van de academies, voorzien van meetbare indicatoren voor de voortgang. In aanvulling hierop maken de drie themacoördinatoren jaarplannen voor de ArtEZ-brede voornemens, die eveneens worden voorzien van indicatoren. De directeurs bespreken de voortgang in hun kwartaalgesprekken met het College van Bestuur. Jaarlijks wordt over de voortgang gerapporteerd via het bestuurlijk jaarverslag.

De financiën van de kwaliteitsafspraken zijn een zichtbaar onderdeel van de periodieke rapportages en de jaarlijkse begrotingen. Omdat het aandeel van ArtEZ in de beschikbare studievoorschotmiddelen in de komende jaren kan fluctueren, worden

de bestedingen en de bekostiging goed gemonitord. Een eventueel overschot aan het eind van de planperiode wordt, wanneer de regels dit toestaan, in overleg met de MR aan het onderwijs besteed.

Om opleidingen en voorzieningen te monitoren en evalueren, gebruiken we diverse instrumenten, waaronder in elk geval de NSE (tweejaarlijks), de HBO Kunstenmonitor en een jaarlijkse enquête onder eerstejaars buitenlandse studenten.

4.3 — ROL MEDEZEGGENSCHAP IN DE KWALITEITZORGCYCLUS

De MR, deelraden en opleidingscommissies hebben een vaste rol in de kwaliteitszorgcyclus. Het CvB heeft maandelijks overleg met de MR en zal daar rapporteren over de voortgang op het Plan Kwaliteitsafspraken. In een jaarlijkse evaluatie kunnen MR en CvB zo nodig gezamenlijk tot de conclusie komen dat bijstelling van de ArtEZ-brede voornemens wenselijk is. De MR heeft een Commissie Kwaliteitsafspraken ingesteld, die de MR adviseert. De programmagroep zal jaarlijks overleg hebben met deze commissie. De directeuren hebben periodiek overleg met de deelraden en bespreken de voortgang van de uitvoering op hun academie. In dit overleg kan worden overeengekomen om de voornemens van de betreffende academie bij te stellen. Jaarlijks zullen de directeuren hierover ook overleggen met de opleidingscommissies van hun academie.

Colofon

Inhoud

ArtEZ hogeschool voor de kunsten

Vormgeving

ZeroDotZero (Jurrit van der Ploeg & Wietske Flederus)

Uitgave

13 september 2019